

Deze brochure is een uitgave van het NIVEL in 2006. De gegevens mogen met bronvermelding (J. Muysken, R.J. Kenens & L. Hingstman, *Cijfers uit de registratie van huisartsen - peiling 2006*, NIVEL 2006) worden gebruikt. Gezien het openbare karakter van NIVEL publicaties kunt u altijd naar deze pdf doorlinken.

De brochure is, indien voorradig, te bestellen via receptie@nivel.nl. U kunt zich ook aanmelden voor de verzendlijst:

<http://www.nivel.nl/oc2/page.asp?PageID=3863>

Ga (terug) naar de website:

<http://www.nivel.nl/beroepeninzorg>

Cijfers uit de registratie van huisartsen

peiling 2006

Nederlands instituut voor
onderzoek van de gezondheidszorg

**Cijfers uit de registratie van beroepen in de
gezondheidszorg**

**CIJFERS UIT DE REGISTRATIE VAN
HUISARTSEN**

Peiling 2006

J. Muysken
R.J. Kenens
L. Hingstman

November 2006

NIVEL
Postbus 1568, 3500 BN UTRECHT
Telefoon: 030 - 27 29 700
Internet: www.nivel.nl
E-mail: nivel@nivel.nl

Het NIVEL verzamelt en verspreidt kennis en informatie over structuur en functioneren van de gezondheidszorg.

Tot de activiteiten van het NIVEL behoren het verrichten van wetenschappelijk onderzoek, registratie- en documentatieactiviteiten alsmede het beheren van een (algemeen toegankelijke) bibliotheek.

Deze brochure staat ook op onze internetpagina:
<http://www.nivel.nl/beroepeninzorg>.

INHOUD	pag.
1. INLEIDING	5
2. GEVESTIGDE HUISARTSEN EN HIDHA's	8
- Aantal en groei	8
- Vestiging en vertrek zelfstandig gevestigde huisartsen	9
- Leeftijd	10
- Praktijkvorm huisartsen	11
- Aantal praktijken	12
- Apotheekhoudende huisartsen	13
- Fulltime/parttime	13
- Spreiding en dichtheid	14
3. AFGESTUDEERDE HUISARTSEN	18
- Artsen in opleiding tot huisarts	18
- Werkzaamheden in Nederland afgestudeerde huisartsen	18
- Werkzaamheden in het buitenland afgestudeerde huisartsen	22
- Beschikbaarheid van huisartsen	24
- Aantal praktijkzoekende huisartsen	25
- Huisartsen die hun vestigingsplannen hebben opgegeven en nooit werkzaam zijn geweest	29
4. SAMENVATTING	30
5. BEGRIPPEN	31

1. INLEIDING

Het NIVEL beschikt over een aantal registraties van beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg (huisartsen, verloskundigen, fysiotherapeuten, ergotherapeuten, oefentherapeuten Cesar en Mensendieck). Voor de huisartsen houdt het NIVEL een tweetal registraties bij:

1. de registratie van zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's¹ en
2. de registratie van afgestudeerde huisartsen.

Allereerst wordt de opzet van beide registraties in het kort toegelicht.

Registratie zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's

Sinds 1974 wordt op het NIVEL een registratie bijgehouden van zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's. De gegevens voor deze registratie worden verkregen via diverse bronnen (Huisarts en Verpleeghuisarts Registratie Commissie, NHG e.d.) en via eigen gegevensverzameling. De belangrijkste gegevens die in deze registratie worden bijgehouden zijn persoonsgegevens (naam, woonadres, leeftijd, geslacht e.d.) en gegevens over de praktijk (praktijkadres, vestigingswijze, praktijkvorm e.d.).

Registratie afgestudeerde huisartsen

Sinds januari 1979 verzamelt het NIVEL gegevens over mensen die de huisartsenopleiding hebben voltooid. Doel van deze registratie is inzicht te krijgen in de bezigheden en voornemens van de groep afgestudeerden.

Voor de gegevensverzameling wordt van twee gegevensbronnen gebruikgemaakt. Enerzijds worden gegevens van de Huisarts en Verpleeghuisarts Registratie Commissie (HVRC) geraadpleegd en anderzijds wordt informatie ver-

---

¹ Zie blz. 31 "Begrippen" voor toelichting van de begrippen zelfstandig gevestigde huisarts en HIDHA.

kregen uit de enquête die het NIVEL jaarlijks op peildatum 1 januari verstuurt.

De HVRC verstrekt de volgende informatie over 'pas afgestudeerde' huisartsen:

- naam, geslacht, geboorteplaats en -datum;
- het huidige woonadres;
- de universiteit waar het artsexamen is afgelegd en de datum waarop dit is gebeurd;
- de universiteit waar men de huisartsenopleiding gevolgd heeft en de begin- en einddatum van deze opleiding;
- de datum van registratie als huisarts.

De tweede informatiebron is de jaarlijkse vragenlijst. Deze wordt toegestuurd aan:

1. degenen die in het jaar voorafgaand aan de peiling de huisartsenopleiding hebben voltooid en
2. degenen die bij voorgaande peilingen aangaven niet zelfstandig gevestigd te zijn én hun vestigingsplannen voor een eigen praktijk nog niet hebben opgegeven.

Op basis van bovengenoemde gegevens kunnen onder andere de volgende vragen beantwoord worden:

- hoeveel huisartsen hebben de huisartsenopleiding gevolgd?
- hoeveel van hen hebben zich als huisarts gevestigd of zijn als HIDHA werkzaam?
- hoeveel tijd verloopt er tussen beëindiging van de huisartsenopleiding en aanvang van de werkzaamheden als huisarts?
- hoeveel huisartsen zijn op zoek naar een praktijk?
- hoeveel huisartsen hebben hun vestigingsplannen voor een eigen praktijk opgegeven?
- welke voorkeuren hebben huisartsen ten aanzien van een toekomstige praktijk?

Gezien de opzet van de registratiesystemen kunnen als gevolg van achteraf uitgevoerde correcties en/of toevoegingen, reeds gepubliceerde cijfers bijgesteld worden. De gegevensbestanden worden dus niet bevroren, zodat er in de cijfers kleine verschillen kunnen optreden met eerder gepubliceerde statistische overzichten.

Tot op heden zijn er 27 peilingen geweest. Voor de peiling van 1 januari 2006 zijn in totaal 1.518 vragenlijsten verstuurd. De respons bedroeg 80%. Dit hoge percentage is te danken aan de werkwijze: wanneer de afgestudeerde huisartsen na één rappel nog niet gereageerd hebben, dan worden zij telefonisch benaderd. In totaal waren er 293 nog niet gevestigde huisartsen 'onbereikbaar'. Daarnaast bevonden zich 25 huisartsen op de peildatum in het buitenland.

2. GEVESTIGDE HUISARTSEN EN HIDHA'S

Aantal en groei

Op 1 januari 2006 zijn er in Nederland 8.495 huisartsen werkzaam (zie tabel 1). Van hen zijn er 7.583 zelfstandig gevestigd. De overige 912 huisartsen zijn HIDHA's ofwel afgestudeerde huisartsen die langer dan een half jaar in loondienst van een zelfstandig gevestigde huisarts werkzaam zijn. Vergeleken met het vorige peiljaar 2005 is het totaal aantal huisartsen met 87 toegenomen, een groei van 1%. Dit groeipercentage ligt lager dan in 2005.

Tabel 1: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's naar geslacht vanaf 1980, op 1 januari

	Zelfstandig gevestigde huisartsen			HIDHA's			Totaal
	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal	
1980	5.041	216	5.257	110	155	265	5.522
1985	5.433	476	5.909	122	181	303	6.212
1990	5.615	776	6.391	169	240	409	6.800
1995	5.657	1.096	6.753	96	276	372	7.125
1996	5.662	1.152	6.814	81	275	356	7.170
1997	5.656	1.260	6.916	113	348	461	7.377
1998	5.668	1.330	6.998	93	365	458	7.456
1999	5.691	1.400	7.091	101	379	480	7.571
2000	5.702	1.514	7.216	94	396	490	7.706
2001	5.631	1.639	7.270	87	406	493	7.763
2002	5.588	1.740	7.328	111	506	617	7.945
2003	5.556	1.829	7.385	127	595	722	8.107
2004	5.504	1.916	7.420	126	663	789	8.209
2005	5.509	2.006	7.515	150	743	893	8.408
2006	5.460	2.123	7.583	151	761	912	8.495

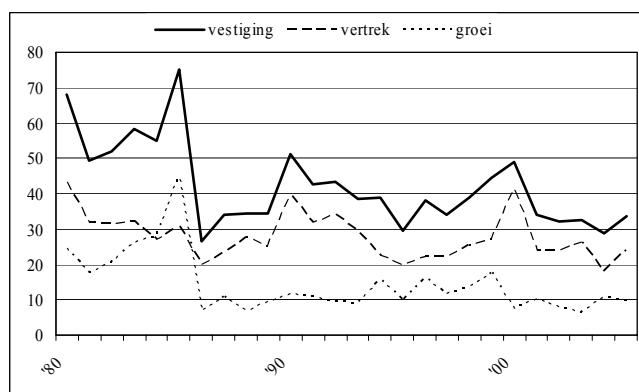
Van alle werkzame huisartsen is 34% vrouw. Wordt er onderscheid gemaakt naar functie dan blijkt het aandeel vrouwen onder HIDHA's het grootst te zijn: 83%. Van de zelfstandig gevestigde huisartsen is 28% vrouw.

In de periode 1996-2006 is het aantal vrouwelijke huisartsen toegenomen van 1.427 in 1996 tot 2.884 in 2006. Er is dus sprake van een verdubbeling van het aantal vrouwelijke huisartsen in de afgelopen tien jaar.

Vestiging en vertrek zelfstandig gevestigde huisartsen

De groei van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen is het resultaat van vestiging en vertrek. Uit figuur 1 kan worden afgeleid dat er sinds 2001 sprake is van een afname van het aantal huisartsen dat zich zelfstandig vestigt. Vestigden zich in 2000 nog 355 huisartsen, in 2005 is dat aantal teruggelopen tot 252. Overigens ligt het aantal vestigingen in 2005 weer hoger dan in 2004. In 2005 zijn er 184 zelfstandig gevestigde huisartsen met hun praktijk gestopt. Het vertrekcijfer is ten opzichte van 2004 toegenomen; in 2004 stopten 134 huisartsen met hun praktijk. Per saldo is in 2005 het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen met 68 toegenomen. Deze groei wordt volledig veroorzaakt door de toename van het aantal vrouwelijke huisartsen. Het aantal mannelijke zelfstandig gevestigde huisartsen is in 2005 namelijk afgenomen.

Figuur 1: Vestiging, vertrek en groei van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen, vanaf 1980 (in ‰)

Het merendeel van de huisartsen (42%) die in 2005 met een praktijk zijn begonnen, heeft zich in een groepspraktijk gevestigd. Daarnaast is 32% in een duopraktijk begonnen en heeft 26% zich in een solopraktijk gevestigd.

Er bestaan verschillen tussen mannen en vrouwen wat betreft de praktijkvorm waarin zij zich voor het eerst vestigen. Zo is het percentage mannelijke huisartsen in een solopraktijk groter dan het percentage vrouwen dat in een solopraktijk is begonnen (respectievelijk 31% en 22%). Andersom geldt dat de vrouwelijke huisartsen vaker dan hun mannelijke collega's in een groepspraktijk zijn gestart (respectievelijk 44% en 40%). Ook in duopraktijken zijn meer vrouwelijke huisartsen begonnen (35% tegenover 30% van de mannen).

Van de 184 huisartsen die in 2005 met hun praktijk zijn gestopt, is 87% man en 13% vrouw. De meerderheid (65%) heeft opgegeven om leeftijdsredenen te zijn gestopt. 9% van de gestopte huisartsen is overleden. Wordt er onderscheid gemaakt naar geslacht, dan zien we dat mannelijke huisartsen vooral om leeftijdsredenen (70%) of "overlijden" (9%) gestopt zijn. Bij vrouwelijke huisartsen spelen leeftijdsredenen (33%) en "ziekte" en "overlijden" (beide 8%) een belangrijke rol.

Leeftijd

De leeftijdsopbouw van de groep huisartsen is door de jaren heen aanzienlijk veranderd. Was in 1996 nog 26% van de huisartsen (incl. HIDHA's) jonger dan 40 jaar, op 1 januari 2006 bedraagt dit aandeel 21% (zie tabel 2). Hierbij dient opgemerkt te worden dat vrouwelijke huisartsen een veel jongere leeftijdsopbouw kennen dan mannelijke huisartsen. Van de vrouwen is 40% jonger dan 40 jaar, tegenover slechts 11% van de mannen. Worden de zelfstandig gevestigde huisartsen en de HIDHA's met elkaar vergeleken, dan blijkt dat van de zelfstandig gevestigden 15% jonger is dan

40 jaar, terwijl van de HIDHA's 65% de leeftijd van 40 jaar nog niet bereikt heeft.

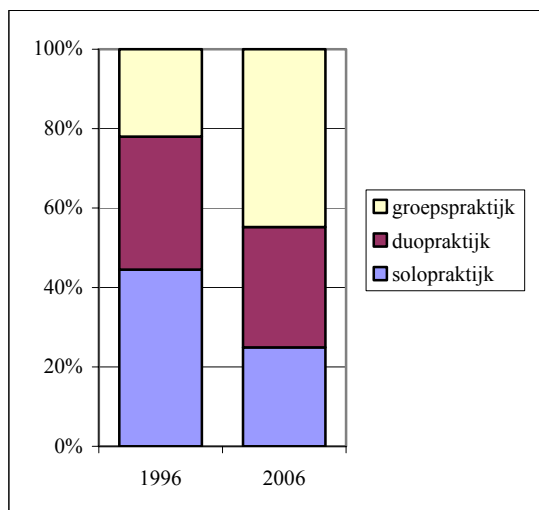
Tabel 2: Leeftijdsverdeling van huisartsen (zelfstandig gevestigden én HIDHA's) naar geslacht, op 1 januari 2006

Leeftijd	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
< 30	10	0,2	17	0,6	27	0,3
30-34	174	3,1	452	15,7	626	7,4
35-39	408	7,3	678	23,5	1086	12,8
40-44	700	12,5	626	21,7	1326	15,6
45-49	1.124	20,0	492	17,1	1616	19,0
50-54	1.434	25,6	415	14,4	1849	21,8
55-59	1.359	24,2	182	6,3	1541	18,1
60-64	382	6,8	21	0,7	403	4,7
> 64	20	0,4	1	0,0	21	0,2
Totaal	5.611	100,0	2.884	100,0	8.495	100,0

Praktijkvorm huisartsen

Van alle Nederlandse huisartsen werkt 25% in een solopraktijk. Hun aandeel neemt ieder jaar af. In 1996 bedroeg het aandeel solowerkende huisartsen nog 43%. Het percentage werkzaam in een groepspraktijk neemt daarentegen juist toe. Werkte in 1996 nog maar 22% van de huisartsen in een groepspraktijk, inmiddels is dat percentage opgelopen tot 45%. Het aandeel huisartsen dat in een duopraktijk werkt, is afgenomen van 35% in 1996 naar 30% in 2006 (zie figuur 2).

Figuur 2: Relatieve verdeling van het aantal huisartsen naar praktijkvorm, op 1 januari 1996 en 2006

Aantal praktijken

Op 1 januari 2006 telt Nederland in totaal 4.455 huisartspraktijken (zie tabel 3). Net als voorgaande jaren is het aantal praktijken weer iets afgenomen. Bijna de helft van de praktijken bestaat uit solopraktijken, 30% van de praktijken is een duopraktijk en 22% is een een groepspraktijk.

Tabel 3: Relatief aantal praktijken naar praktijkvorm, op 1 januari

Peildatum	Solo-praktijk	Duo-praktijk	Groeps-praktijk	Totaal (abs)
2002	55,0%	30,0%	15,0%	4.685
2003	53,1%	30,0%	16,9%	4.625
2004	51,1%	30,5%	18,5%	4.569
2005	49,6%	30,2%	20,2%	4.533
2006	47,9%	30,1%	22,0%	4.455

Apotheekhoudende huisartsen

Op 1 januari 2006 telt Nederland 584 apothekhoudende huisartsen. Van alle zelfstandig gevestigde huisartsen is 8% apothekhoudend. In 1996 waren dit er nog 702, ofwel 10% van de zelfstandig gevestigde huisartsen. In totaal zijn er 480 apothekhoudende praktijken.

Fulltime/parttime

Op 1 januari 2006 werkt 47% van de huisartsen (inclusief HIDHA's) in deeltijd. Het zijn vooral de vrouwelijke huisartsen die een parttime baan hebben (84%). Van de mannelijke huisartsen werkt daarentegen 28% in deeltijd.

Maken we onderscheid naar functie dan blijkt dat 98% van de HIDHA's in deeltijd werkt, tegenover 40% van de zelfstandig gevestigde huisartsen (zie tabel 4).

Tabel 4: Relatieve verdeling van het aantal full- en parttime werkende huisartsen naar functie en geslacht, op 1 januari 2006

	Zelfstandig gevestigde huisartsen			HIDHA's			Totaal		
	man %	vrouw %	totaal %	man %	vrouw %	totaal %	man %	vrouw %	totaal %
Parttime	25,8	78,4	40,2	93,2	99,1	98,1	27,7	84,2	46,7
Fulltime	74,2	21,6	59,8	6,8	0,9	1,9	72,3	15,8	53,3
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Spreiding en dichtheid

Van alle huisartsen (zelfstandig gevestigden én HIDHA's) is het grootste deel (27%) in gemeenten met een sterk stedelijk karakter gevestigd (tabel 5). In gemeenten met een niet-stedelijk karakter zijn relatief de minste huisartsen gevestigd (12%). Wordt er onderscheid gemaakt naar geslacht, dan blijkt dat vrouwelijke huisartsen relatief vaker dan mannen in sterk en zeer sterk stedelijke gemeenten gevestigd zijn.

Tabel 5: Relatieve verdeling van het aantal huisartsen naar stedelijkheid¹ en geslacht, op 1 januari 2006

	Man	Vrouw	Totaal
Zeer sterk stedelijk	16,7%	22,0%	18,5%
Sterk stedelijk	26,5%	29,2%	27,4%
Matig stedelijk	21,1%	19,4%	20,5%
Weinig stedelijk	22,3%	19,2%	21,3%
Niet-stedelijk	13,4%	10,2%	12,3%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%

¹ Zie voor nadere toelichting het onderdeel 'Begrippen'.

Er zijn grote regionale verschillen wat betreft de praktijkvorm waarin huisartsen werkzaam zijn. Zo is in de provincies Zeeland en Friesland een relatief groot deel van de huisartsen in een solopraktijk werkzaam (34%). In Flevoland en Utrecht, waar het percentage solowerkende huisartsen het kleinst is, zien we dat juist relatief veel huisartsen in een groepspraktijk werken. Dat geldt met name voor de provincie Flevoland: ruim driekwart (79%) van de huisartsen werkt er in een groepspraktijk.

Tabel 6: Relatieve verdeling van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en provincie, op 1 januari 2006

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	98	33,9	80	27,7	111	38,4	289	100,0
Friesland	116	34,3	118	34,9	104	30,8	338	100,0
Drenthe	44	16,4	91	34,0	133	49,6	268	100,0
Overijssel	159	29,8	149	28,0	225	42,2	533	100,0
Flevoland	26	12,3	19	9,0	167	78,8	212	100,0
Gelderland	251	24,0	354	33,8	441	42,2	1.046	100,0
Utrecht	89	13,2	171	25,3	416	61,5	676	100,0
N-Holland	362	25,8	478	34,0	565	40,2	1.405	100,0
Z-Holland	473	26,6	533	30,0	769	43,3	1.775	100,0
Zeeland	64	34,0	62	33,0	62	33,0	188	100,0
N-Brabant	290	24,5	343	28,9	553	46,6	1.186	100,0
Limburg	147	25,4	173	29,9	259	44,7	579	100,0
Nederland	2.119	24,9	2.571	30,3	3.805	44,8	8.495	100,0

De huisartsendichtheid, het gemiddeld aantal inwoners per fte huisarts (zelfstandig gevestigden én HIDHA's tezamen), bedraagt 2.347 (tabel 7). De regionale verschillen in huisartsendichtheid zijn niet groot te noemen. De laagste dichtheden worden gemeten in Overijssel (2.484), Noord-Brabant (2.421) en Zuid-Holland (2.357). De hoogste huisartsendichtheden treffen we aan in Drenthe (2.190) en Friesland (2.235).

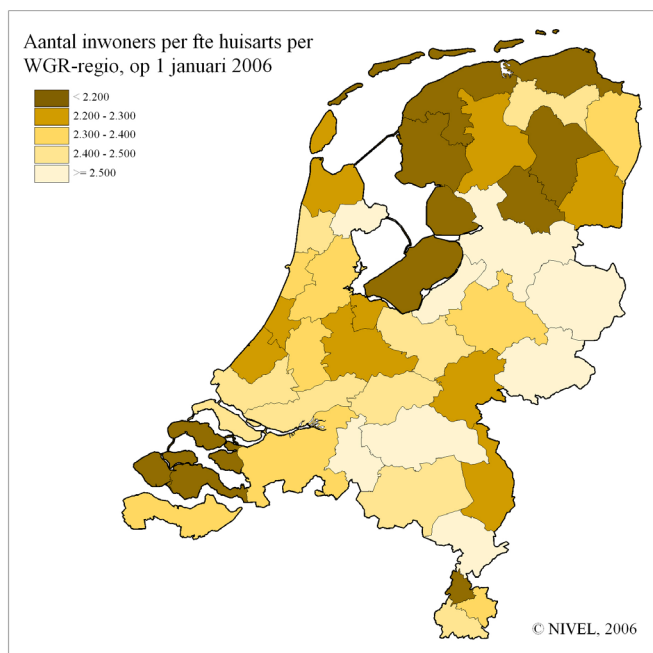
Tabel 7: Aantal fte huisartsen (zelfstandig gevestigden én HIDHA's) en huisartsendichtheid per provincie op 1 januari 2006

	Aantal inwoners ¹	Aantal fte huisarts	Inwoners per fte huisarts
Groningen	574.042	247,4	2.321
Friesland	642.230	287,4	2.235
Drenthe	484.481	221,2	2.190
Overijssel	1.113.529	448,3	2.484
Flevoland	370.656	164,6	2.252
Gelderland	1.975.704	845,8	2.336
Utrecht	1.180.039	508,5	2.321
Noord-Holland	2.606.584	1118,1	2.331
Zuid-Holland	3.458.875	1467,5	2.357
Zeeland	380.186	167,0	2.277
Noord-Brabant	2.415.946	997,9	2.421
Limburg	1.131.938	487,0	2.324
Nederland	16.334.210	6.960,6	2.347

¹ Inwoneraantallen zijn afkomstig van het CBS.

In figuur 3 zijn de regionale verschillen in de huisartsendichtheid nog eens in kaart gebracht, maar nu naar WGR-regio. Uit deze figuur kan afgeleid worden dat met name in het noorden van Nederland en in delen van Zeeland de hoogste huisartsendichtheden voorkomen (op kaart de donkere gebieden). De laagste huisartsendichtheid wordt rond Tilburg aangetroffen.

Figuur 3: Huisartsendichtheid (aantal inwoners per fte huisarts) naar WGR-regio, op 1 januari 2006

3. AFGESTUDEERDE HUISARTSEN

Artsen in opleiding tot huisarts

Op 31 december 2005 volgden in totaal 1.421 artsen de opleiding huisartsgeneeskunde (tabel 8). Dit is zeven procent meer dan eind 2004. Van de huisartsen in opleiding is 68% vrouw. Aan de Universiteit van Amsterdam worden in 2005 in absolute zin de meeste artsen opgeleid (235), gevolgd door Utrecht en Nijmegen (respectievelijk 214 en 206).

Tabel 8: Aantal artsen in opleiding tot huisarts naar Universitair Huisartsen Instituut, op 31 december (vanaf 2002)

	2002	2003	2004	2005
U.v.Amsterdam (UvA)	145	167	202	235
VU Amsterdam (VU)	132	129	134	151
Groningen	124	120	139	143
Leiden	137	156	165	178
Maastricht	119	124	121	121
Nijmegen	170	189	203	206
Rotterdam	156	159	160	173
Utrecht	159	174	200	214
Totaal	1.142	1.218	1.324	1.421

Bron: Huisarts, Verpleeghuisarts en arts voor verstandelijk gehandicapten Registratie Commissie (HVRC).

Werkzaamheden in Nederland afgestudeerde huisartsen

Sinds de start van de huisartsenopleiding in 1974 tot het jaar 2006 hebben in totaal 10.941 artsen de huisartsenopleiding voltooid (tabel 9). Van hen is het merendeel (57%) op 1 januari 2006 gevestigd als huisarts. Circa 8% is werkzaam als HIDHA en 3% is aan het waarnemen. Verder blijkt dat 13% ooit als zelfstandig gevestigde of als HIDHA werkzaam was, maar dat op peildatum 1 januari 2006 niet meer is. Bijna 16% is na het voltooien van de studie nooit als zelfstandig gevestigde huisarts of als HIDHA werkzaam

geweest. Hierbij moet worden aangetekend dat dit meer voorkomt bij de oudere cohorten dan in de jongere cohorten. Zo blijkt bijvoorbeeld dat 29% van het afstudeercohort 1985 nooit als zelfstandig gevestigde huisarts of als HIDHA werkzaam is geweest, terwijl dit voor het afstudeercohort 1995 slechts voor 3% geldt. Wat betreft de categorie “Overigen/onbekend” geldt dat van deze groep van 340 personen er 65 zijn die niet als huisarts werkzaam zijn maar wel zoek zijn naar werk binnen de huisartsenzorg. De rest bestaat uit afgestudeerde huisartsen die in het buitenland werkzaam zijn of huisartsen waarvan de gegevens ontbreken.

Tabel 9: Overzicht van de activiteiten van alle huisartsen die in Nederland zijn opgeleid, op 1 januari 2006

Jaar voltooiing opleiding	Zelfstandig gevestigd		HIDHA		Waar- nemer		Werkzaam geweest		Nooit werk- zaam geweest en afgezien		Overig		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1974	8	25,0	1	3,1	-	-	12	37,5	11	34,4	-	-	32	100,0
1975	74	43,0	-	-	-	-	46	26,7	52	30,2	-	-	172	100,0
1976	145	42,5	2	0,6	-	-	97	28,4	97	28,4	-	-	341	100,0
1977	214	47,5	5	1,1	-	-	105	23,3	125	27,7	2	0,4	451	100,0
1978	247	51,2	8	1,7	1	0,2	92	19,1	131	27,2	3	0,6	482	100,0
1979	230	50,4	4	0,9	-	-	92	20,2	129	28,3	1	0,2	456	100,0
1980	217	49,8	6	1,4	-	-	80	18,3	130	29,8	3	0,7	436	100,0
1981	229	54,9	11	2,6	-	-	66	15,8	109	26,1	2	0,5	417	100,0
1982	239	54,1	11	2,5	-	-	58	13,1	131	29,6	3	0,7	442	100,0
1983	268	56,9	6	1,3	-	-	69	14,6	117	24,8	11	2,3	471	100,0
1984	267	53,9	6	1,2	-	-	74	14,9	144	29,1	4	0,8	495	100,0
1985	257	53,2	4	0,8	-	-	79	16,4	139	28,8	4	0,8	483	100,0
1986	274	63,4	6	1,4	-	-	53	12,3	98	22,7	1	0,2	432	100,0
1987	291	61,7	8	1,7	1	0,2	59	12,5	110	23,3	3	0,6	472	100,0
1988	235	62,2	11	2,9	2	0,5	63	16,7	65	17,2	2	0,5	378	100,0
1989	116	64,8	5	2,8	-	-	24	13,4	30	16,8	4	2,2	179	100,0
1990	147	78,6	9	4,8	2	1,1	15	8,0	14	7,5	-	-	187	100,0

Vervolg tabel 9

Jaar voltooiing opleiding	Zelfstandig gevestigd		HIDHA		Waar- nemer		Werkzaam geweest		Nooit werk- zaam geweest en afgezien		Overig		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%		
1991	221	73,7	16	5,3	1	0,3	42	14,0	18	6,0	2	0,7	300	100,0
1992	218	79,9	8	2,9	1	0,4	27	9,9	17	6,2	2	0,7	273	100,0
1993	212	76,3	17	6,1	1	0,4	37	13,3	11	4,0	-	-	278	100,0
1994	228	76,0	19	6,3	3	1,0	36	12,0	14	4,7	-	-	300	100,0
1995	241	81,1	20	6,7	-	-	26	8,8	8	2,7	2	0,7	297	100,0
1996	93	79,5	9	7,7	1	0,9	10	8,5	4	3,4	-	-	117	100,0
1997	143	73,0	24	12,2	2	1,0	14	7,1	10	5,1	3	1,5	196	100,0
1998	240	79,5	26	8,6	6	2,0	20	6,6	9	3,0	1	0,3	302	100,0
1999	267	71,8	62	16,7	7	1,9	16	4,3	14	3,8	6	1,6	372	100,0
2000	209	66,3	54	17,1	15	4,8	14	4,4	17	5,4	6	1,9	315	100,0
2001	189	57,8	81	24,8	14	4,3	14	4,3	18	5,5	11	3,4	327	100,0
2002	189	51,9	101	27,7	33	9,1	14	3,8	11	3,0	16	4,4	364	100,0
2003	158	40,6	128	32,9	47	12,1	16	4,1	2	0,5	38	9,8	389	100,0
2004	115	30,7	105	28,0	71	18,9	5	1,3	3	0,8	76	20,3	375	100,0
2005	48	11,7	80	19,5	142	34,6	-	-	6	1,5	134	32,7	410	100,0
Totaal	6.229	56,9	853	7,8	350	3,2	1.375	12,6	1.794	16,4	340	3,1	10.941	100,0

Werkzaamheden in het buitenland afgestudeerde huisartsen

Uit tabel 10 kan worden afgelezen dat sinds 1974 in totaal 743 huisartsen in het buitenland de opleiding hebben voltooid en zich in Nederland als huisarts hebben ingeschreven. Het aantal inschrijvingen was het hoogst in de periode 1995-1999. Van de 733 in het buitenland opgeleide huisartsen is op 1 januari 2006 circa 55% als zelfstandig gevestigde huisarts en 5% als HIDHA werkzaam. Zo'n 2% werkt als waarnemer en 22% is nooit als zelfstandig gevestigd huisarts of als HIDHA werkzaam geweest.

Tabel 10: Overzicht van de activiteiten van alle huisartsen die in het buitenland zijn opgeleid, op 1 januari 2006

Jaar inschrijving HVRC	Zelfstandig gevestigd		HIDHA		Waar-nemer		Werkzaam geweest		Nooit werkzaam geweest en afgezien		Overig		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1976-1979	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0
1980-1984	14	35,0	0	0,0	0	0,0	2	5,0	23	57,5	1	2,5	40	100,0
1985-1989	17	33,3	1	2,0	0	0,0	5	9,8	26	51,0	2	3,9	51	100,0
1990-1994	103	58,5	5	2,8	0	0,0	24	13,6	39	22,2	5	2,8	176	100,0
1995-1999	175	67,3	8	3,1	3	1,2	22	8,5	43	16,5	9	3,5	260	100,0
2000	35	72,9	3	6,3	1	2,1	3	6,3	2	4,2	4	8,3	48	100,0
2001	18	42,9	3	7,1	4	9,5	2	4,8	13	31,0	2	4,8	42	100,0
2002	23	53,5	8	18,6	0	0,0	0	0,0	4	9,3	8	18,6	43	100,0
2003	13	30,2	5	11,6	2	4,7	3	7,0	10	23,3	10	23,3	43	100,0
2004	7	28,0	7	28,0	3	12,0	0	0,0	2	8,0	6	24,0	25	100,0
2005	1	7,1	0	0,0	2	14,3	0	0,0	3	21,4	8	57,1	14	100,0
Totaal	406	54,6	40	5,4	15	2,0	62	8,3	165	22,2	55	7,4	743	100,0

Beschikbaarheid van huisartsen

Een belangrijke vraag in het onderzoek naar de arbeidsmarkt van huisartsen is het gegeven hoeveel huisartsen in potentie (nog) beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. Dit betekent dat er moet worden gekeken naar het aantal huisartsen dat op 1 januari 2006 niet als zelfstandig gevestigde huisarts of als HIDHA werkzaam was maar nog wel bij de HVRC stond ingeschreven. In totaal gaat het om 1.820 huisartsen waarvan er 1.489 na 1974 zijn afgestudeerd. Uit tabel 11 blijkt dat van de groep huisartsen die na 1974 is afgestudeerd, een groot deel (40%) wel eens als zelfstandig gevestigd huisarts of HIDHA werkzaam is geweest maar hiermee gestopt is. Circa 25% is als waarnemer werkzaam en 13% heeft nimmer gewerkt als zelfstandig gevestigde of als HIDHA. Verder is 5% op 1 januari 2006 niet aan het werk als huisarts maar wel op zoek naar werk binnen de huisartsenzorg. Van 263 pas afgestudeerde huisartsen is onbekend wat zij op 1 januari 2006 precies doen.

Tabel 11: Absolute en relatieve verdeling van het aantal (sinds 1974) afgestudeerde huisartsen dat op 1 januari 2006 niet als zelfstandig gevestigde huisarts of als HIDHA werkzaam is, jonger is dan 65 jaar, maar nog wel staat ingeschreven bij de HVRC, uitgesplitst naar activiteiten

	abs	%
Waarnemer	365	24,5
Ooit werkzaam geweest als zelfstandig gevestigde of HIDHA	601	40,4
Nooit werkzaam geweest als zelfstandig gevestigde of HIDHA	190	12,8
Op zoek naar werk (niet werkzaam als waarnemer)	70	4,7
Overig/onbekend	263	17,7
Totaal	1.489	100,0

De vraag is vervolgens hoeveel personen van bovenstaande groepen op korte termijn beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. Tot deze groep rekenen we in de eerste plaats de pas afgestudeerde huisartsen die op 1 januari 2006 aan

het waarnemen waren (365) en de pas afgestudeerde huisartsen die op zoek zijn naar werk binnen de huisartsenzorg (70). Wat betreft de beschikbaarheid van de overige groepen geldt dat er in 2005/2006 aanvullende gegevens zijn verzameld onder de groep die 'ooit werkzaam is geweest', de groep die 'nooit werkzaam is geweest' en de groep 'overigen/onbekend'. Op basis van de resultaten van dit onderzoek werd geschat dat respectievelijk 31%, 26% en 68% van deze drie groepen op korte termijn beschikbaar is. Als we dit vertalen naar de situatie per 1 januari 2006, dan zouden er naar schatting nog 414 huisartsen beschikbaar zijn. Daarnaast is er ook nog een groep huisartsen (331) die vóór 1974 is afgestudeerd en op 1 januari 2006 niet als zelfstandig gevestigde huisarts of als HIDHA werkzaam is, maar nog wel de bevoegdheid heeft om als huisarts werkzaam te zijn. Van deze groep zijn er naar schatting 50 nog aan het waarnemen. Dit betekent dat er per 1 januari 2006 naar schatting circa 900 pas afgestudeerde huisartsen beschikbaar zijn om op korte termijn aan de slag te gaan als huisarts. Een groot deel van hen is als waarnemer werkzaam.

Aantal praktijkzoekende huisartsen

Op basis van de gegevensverzameling onder de pas afgestudeerde huisartsen kan ook enig inzicht verkregen worden in het aantal pas afgestudeerde huisartsen dat op zoek is naar een eigen praktijk. Tot deze groep behoren niet alleen huisartsen die niet werkzaam zijn of aan het waarnemen zijn maar ook de huisartsen die op 1 januari 2006 als HIDHA aan de slag zijn. Uit tabel 12 blijkt dat er minimaal 513 pas afgestudeerde huisartsen op zoek zijn naar een eigen praktijk. Dit aantal zal ongetwijfeld hoger zijn gezien het feit dat van een groot aantal huisartsen die nog wel in de markt zijn niet bekend is of men (nog) een eigen praktijk ambieert. Van de 513 praktijkzoekende huisartsen is 70% vrouw. Als vervolgens wordt gekeken naar de huidige werkzaamheden of bezigheden dan blijkt dat het grootste deel (55%) als

waarnemer aan de slag is. Circa 32% is als HIDHA werkzaam en 13% is niet als huisarts werkzaam.

Tabel 12: Absolute en relatieve verdeling van het aantal praktijkzoekende huisartsen naar huidige functie en geslacht, op 1 januari 2006

Huidige functie	Man		Vrouw		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
HIDHA	38	24,4	128	35,9	166	32,4
Waarnemer	99	63,5	183	51,3	282	55,0
Niet werkzaam	19	12,2	46	12,9	65	12,7
Totaal	156	100,0	357	100,0	513	100,0

Het grootste deel van de groep praktijkzoekende huisartsen wil in een groepspraktijk (57%) of een duopraktijk (36%) werken. Slechts 4% wil het liefst in een solopraktijk werken. De overige 4% heeft geen voorkeur of niets ingevuld. Van de vrouwen willen er slechts vijf als solowerkende huisarts aan de slag gaan. Voor de mannen geldt dat 8% een solopraktijk wenst (tabel 13).

Tabel 13: Gewenste praktijkvorm¹ van actief naar een praktijk zoekende huisartsen, op 1 januari 2006²

	Man		Vrouw		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
Solopraktijk	11	8,2	4	1,5	15	3,7
Duopraktijk	48	35,8	96	35,7	144	35,7
Groepspraktijk	68	50,7	160	59,5	228	56,6
Geen voorkeur	7	5,2	9	3,3	16	4,0
Totaal	134	100,0	269	100,0	403	100,0

¹ Let op: vanaf 2005 is in de enquête de nieuwe definitie van praktijkvorm (zie blz. 31) gehanteerd. In de enquête van 2004 is nog de oude definitie gebruikt.

² Van de in totaal 513 praktijkzoekende huisartsen hebben 403 personen deze vraag beantwoord.

Van alle praktijkzoekende huisartsen wenst zo'n 78% een parttime baan. Uitgesplitst naar geslacht zijn duidelijke verschillen; circa 54% van de mannelijke praktijkzoekende huisartsen spreekt zich uit voor een parttime baan, tegenover 90% van de vrouwelijke praktijkzoekenden.

Tabel 14: Gewenste werkweek van praktijk zoekende huisartsen, op 1 januari 2006¹

Huidige functie	Gewenste werkweek									Totaal
	Parttime			Fulltime			Geen voorkeur			
	m	v	t	m	v	t	m	v	t	
HIDHA	18	98	116	13	11	24	0	1	1	141
Waar-nemer	45	120	165	36	12	48	2	0	2	215
Niet werkzaam	3	18	21	6	2	8	0	1	1	30
Totaal	66	236	302	55	25	80	2	2	4	386

¹ Van de in totaal 513 praktijkzoekende huisartsen hebben 386 personen deze vraag beantwoord.

De praktijkzoekende huisartsen is tevens gevraagd naar de gewenste praktijkomvang. Uit tabel 15 blijkt dat circa 34% zich uitspreekt voor een praktijk met minder dan 2.000 patiënten. De gemiddelde gewenste praktijkomvang bedraagt 2.062. Ook hier blijken de verschillen tussen mannen en vrouwen groot. De gemiddelde gewenste praktijkomvang van mannen bedraagt 2.387 en van vrouwen 1.900.

Tabel 15: Gewenste praktijkomvang van praktijkzoekende huisartsen, op 1 januari 2006¹

Praktijk- omvang	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
< 1.750	8	6,0	89	33,0	97	24,0
1.750-1.999	7	5,2	34	12,6	41	10,1
2.000-2.249	21	15,7	51	18,9	72	17,8
2.250-2.499	21	15,7	14	5,2	35	8,7
2.500 of meer	67	50,0	44	16,3	111	27,5
Geen voorkeur	10	7,5	38	14,1	48	11,9
Totaal	134	100,0	270	100,0	404	100,0
Gemiddeld	2.387		1.900		2.062	

¹ Van de in totaal 513 praktijkzoekende huisartsen hebben 404 personen deze vraag beantwoord.

Wordt de gemiddelde gewenste praktijkomvang van praktijkzoekende huisartsen over de afgelopen vijf jaar bekeken, dan blijkt dat deze vanaf 2002 redelijk stabiel is (tabel 16).

Tabel 16: Gewenste gemiddelde praktijkomvang van praktijkzoekende huisartsen, op 1 januari

Peildatum	Gemiddelde gewenste praktijkomvang
2002	1.974
2003	2.053
2004	2.067
2005	2.058
2006	2.062

Huisartsen die hun vestigingsplannen hebben opgegeven en nooit werkzaam zijn geweest

Uit de peiling van 1 januari 2006 blijkt dat 24 huisartsen die in Nederland een huisartsenopleiding hebben gevolgd, in de loop van 2005 hebben afgezien van hun plannen om huisarts te worden. Ruim de helft van hen had ooit vestigingsplannen, maar heeft deze niet kunnen realiseren.

4. SAMENVATTING

- Op 1 januari 2006 telt Nederland 7.583 zelfstandig gevestigde huisartsen en 912 HIDHA's. Onder hen zijn 2.884 vrouwelijke huisartsen (34%).
- Circa 21% van de huisartsen is jonger dan veertig jaar.
- Het grootste deel van de huisartsen (45%) is werkzaam in een groepspraktijk. Ongeveer 30% werkt in een duopraktijk en 25% is werkzaam in een solopraktijk.
- Op 1 januari 2006 zijn er 4.455 praktijken, waarvan bijna de helft een solopraktijk is.
- Van alle zelfstandig gevestigde huisartsen is 8% apothekhoudend.
- In totaal werkt 47% van de huisartsen (zelfstandig gevestigden én HIDHA's tezamen) parttime.
- De gemiddelde huisartsendichtheid is 2.347 inwoners per fte huisarts.
- Op 1 januari 2006 zijn er 1.820 huisartsen die niet als zelfstandig gevestigde huisarts of als HIDHA werkzaam zijn, maar nog wel bij de HVRC staan ingeschreven, waarvan er 1.489 na 1974 zijn afgestudeerd.
- Op 1 januari 2006 zijn er naar schatting 900 pas afgestudeerde huisartsen beschikbaar om op korte termijn als huisarts aan de slag te gaan.
- Op 1 januari 2006 zijn er minimaal 513 huisartsen actief op zoek naar een eigen praktijk, waarvan er 282 aan het waarnemen zijn, 166 als HIDHA werkzaam zijn en 65 niet werkzaam zijn als huisarts.
- 24 afgestudeerde huisartsen hebben in 2005 hun vestigingsplannen opgegeven. Van hen had ruim de helft bij het voltooien van hun opleiding wel serieuze vestigingsplannen.
- Van de huisartsen die tussen 1974 en 1985 afstudeerden, heeft rond de 30% afgezien van vestiging. Zij zijn ook nooit werkzaam geweest als huisarts. Voor de groep die vanaf 1993 is afgestudeerd, geldt dit slechts voor minder dan 6%.

5. BEGRIPPEN

Zelfstandig gevestigde huisarts - een huisarts die de algemene praktijk uitoefent voor ziekenfonds- en particuliere patiënten en die ziekenfondspatiënten op eigen naam of naam van de maatschap heeft.

HIDHA - een huisarts (niet in opleiding) die voor langere tijd (minimaal een half jaar) in dienst van een zelfstandig gevestigde huisarts werkzaam is.

Afgestudeerde huisarts - een huisarts die de huisartsenopleiding (sinds 1974) heeft gevolgd.

Solopraktijk* - praktijkvoering door één huisarts.

Duopraktijk* - praktijkvoering door twee huisartsen onder één dak.

Groepspraktijk* - praktijkvoering door tenminste drie huisartsen onder één dak.

Fte - fulltime equivalent.

Huisartsendichtheid - het gemiddeld aantal inwoners per fte huisarts (zelfstandig gevestigde huisarts én HIDHA).

*) Met ingang van de peiling van 1 januari 2005 is de definitie van de praktijkvorm veranderd; werd de praktijkvorm voorheen bepaald door het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen in een praktijk, in de nieuwe definitie wordt uitgegaan van alle huisartsen (zelfstandig gevestigd én HIDHA) in een praktijk.

Omgevingsadressendichtheid - Typologie van gemeenten waarin de mate van stedelijkheid is weergegeven. Deze maatstaf is gedefinieerd als de gemiddelde adressendichtheid binnen een cirkel met een straal van 1 km. Met de maatstaf wordt beoogd de mate van concentratie van menselijke activiteiten weer te geven. De omgevingsadressendichtheid van een gemeente is gedefinieerd als het gemiddelde van de omgevingsadressendichtheid van alle afzonderlijke adressen binnen de gemeente. Hierbij worden de volgende vijf categorieën onderscheiden (CBS):

Niet-stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van minder dan 500 adressen per km² (bijv. Lopik en Wieringen);

Weinig stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 500 tot 1.000 adressen per km² (bijv. Rozendaal en Stadskanaal);

Matig stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 1.000 tot 1.500 adressen per km² (bijv. Ede en Lelystad);

Sterk stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 1.500 tot 2.500 adressen per km² (bijv. Apeldoorn en Gouda);

Zeer sterk stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 2.500 adressen of meer per km² (bijv. Amsterdam en Delft).